

Artà

PREMSA
TORTOSA

ANY IV - NÚM. 27 - SEGONA ÈPOCA - PERIÒDIC INDEPENDENT D'INFORMACIÓ LOCAL - MARÇ, 1988

ES DAVALLAMENT

Sens dubte es l'acte més espectacular que se fa dins Artà al llarg de l'any. Un acte que és de tot el poble i per a tot el poble i mig Europa, segons veim per l'assistència anual al recinte de Sant Salvador. Pareix esser que la Confraria vol dignificar-lo encara, i que l'Ajuntament, a més de respectar-lo com d'interés turístic local, vol ajudar-li en la mesura de les seves possibilitats.

Per què no demanar que sia declarat d'interés turístic nacional? Per què no premuntar-lo a les més altes cotes espectaculars, que sabem que es pot fer; això com potenciar la Setmana Santa artanenca amb l'auto sacramental del Convent i escenes a Na Batlesa i a la Plaça d'Espanya?

El poble i l'Ajuntament tenen la paraula per fer d'aquesta setmana un mirall on tots els pobles es mirarien amb sana enveja.

Bones festes de Pasqua, i que l'Artà us caigui tan bé com un robiol!

Editorial

ELS PREGONS DE SETMANA SANTA

A la primavera de 1972, en plena era de renovació i **agornament** de tradicions populars-religioses gairebé multiseulars, una partida d'artanencs de vertadera empena i autèntica socarrel, agrupats en la Confraria de S'Endavallament, tenien l'encent d'inaugurar el que seria un nou estil de commemoració de la Setmana Santa local.

L'Edició acurada d'un Programa d'Actes, amb col·laboracions literàries diverses, el Pregó llegit a Sant Salvador i la seva posterior edició primmirada i l'espectacular coreografia de l'Endavallament al recés de les murades i de la torre senyera de Sant Miquel, foren les iniciatives més destacades en el fecund quejer d'aquell benemèrit grup. La continuïtat d'aquella Setmana Santa renovellada —que avui porta ja una tradició que ha quatrapiassat els tres lustres— no ha vingut sinó a mostrar fins a quin punt hi ha hagut sentit de la constància i quin ha estat el zel i la dedicació de tots aquells confreres que, de llavors ençà, n'han constituït el suport.

Sens dubte, una de les iniciatives més assenyades, en la celebració d'aquella Setmana Santa que havia partit a l'any 1972, fou la decissió de la Confraria de que, cada any, anàs a càrrec d'un artanenc o d'una persona estretament vinculada amb Artà l'autoria del Pregó. I així ha estat com al llarg dels anys han anat desfilar una ja nodrida nòmina de pregoners —alguns dels quals tristament desapareguts ja d'entre nosaltres— que han deixat la fulgent estela d'uns bellíssims Pregons que resten com a testimonis d'uns homes i un temps.

Són aquests Pregons amaratats d'artanor i primorosament editats que, juntament amb els seus pròlegs res-

pectius i amb els Programes editats amb el mateix esment, constitueixen ja, avui, una col·lecció esplèdida. Una col·lecció de pàgines, moltes d'elles de notabilíssima qualitat literària, a les quals hi llambreigen les pinzellades folclòriques i costumistes, l'exercici erudit, l'evocació nostàlgica, l'anàlisi socio-històric, la reflexió profunda, la meditació transcendent...

Ben aviat arribarà de bell nou la Setmana Santa. Ja es preparen els programes de les celebracions i la monumental, escenografia de l'Endavallament... Altra volta un artanenc, nadiu o d'adopció, està enllestit el Pregó que llegirà el dia del Ram al capvespre, sota la mirada amable de la Verge del plàcid somriure, a la dolça i santa posada de Sant Salvador. Així ha estat per espai de disset anys. Que sia per molts més.

Redacció: JOAN ESCANELLAS LLINÀS
ARTURO POMAR THOMÀS
JOSÉ MISLATA CUELLAR

Col·laboradors: LAU
JOSEP MELIÀ
BONET DE SES PIPES
SANTIAGO PERELLÓ
MIQUEL BOTA TOTXÓ
BERNAT CIFRE
MIQUEL MOREY LLITERAS
ANTONIO GINARD CANTÓ

Maquetatge i dibuix: ARPO
JOSEP FORTEZA HIDALGO
JOAN ESCANELLAS GENOVART
CATALINA JUAN BRUNET

Fotògraf: JULIO INFANTE NAVARRO
Repartidor: JOAN BUJOSA TOUS

Coordinació: ARTURO POMAR THOMÀS
SERAFI GUISCAFRE GENOVART
Coordinador en Palma:
MIGUEL LLODRÀ PASCUAL

IMPREMTA POLITÈCNICA

Troncoso, 3 - Tel. 71 26 60
07001 Palma de Mallorca

Dipòsit Legal
P.M. 203-1983

SETMANA SANTA ARTANENCA

Preparau-vos, que aviat podreu veure aquell event, tan gran aconxeixement com és S'Endavallament del Bon Jesús encreuat.

I amb aquest recolliment que tal celebració reclama, viurem aquella Setmana que, per Santa i Cristiana, complau a tanta de gent.

I entre romans i jueus reviuem aquell trist dia en què Jesucrist moria, mentres sa Mare, Maria, plorava en els seus peus.

Però entre cançons i gloses, arrib a sa conclusió

que, a més de sa religió, també són de tradició un parell d'altres coses.

I si no, ¿quantes vegades no vos heu tret es capell davant un robiol, un crespell, o sols veient es ribell a on pasten ses panades?

¿I veure aquelles tallades de xotet tan ben torrat, o rostit, enrevoltat, per un i altre costat, de patates confitades?

Crespells, robiols, panades, cabell d'àngel i brosat, xot rostit o mè torrat... ¿Setmana de Santedat... o de ses santes panxades?

EL SANT PERE

per LAU

PERE JOSEP GIL I FUSTER

President de la Confraria de l'endavallament

ELS ACTES COMMEMORATIUS DE LA SETMANA DE PAS-
SIO. L'hivern s'acaba i s'ansuma ja la primavera, amb el canvi d'es-
tació el poble es vestirà de festa una volta més per assistir als actes
que se celebren per commemorar la Pasqua del Senyor. Per parlar de
l'event hem acudit al director de la Confraria esmentada Pere
Josep Gil, el qual ens ha contestat amablement a les nostres pre-
gunes de la següent manera:

—Diguèu Pere Josep, ¿quins motius us mogueren a revitalit-
zar la festa?

—Els motius que ens mogueren a revitalitzar —no la festa—
sinó les festes de Setmana Santa foren els que naixien de veure que
a actes tan antics, com per exemple els Dotze Sermons, hi acudia
poca gent i, un grup d'artanencs, tingué la idea de substituir-los
pel Pregó que ara feim a Sant Salvador el Dia del Ram. I una
cosa semblant va passar amb el Davallament que un temps es feia
el Divendres Sant a la tarda, a la parròquia, i ara el feim, molt
millorat, al recinte de Sant Salvador el mateix Divendres Sant a
la nit.

—¿Fins que us proposàveu?

—Aquests fins queden un poc explicats en la resposta anter-
rior, ja que no eren altres que el desig de millorar els actes de Set-
mana Santa fins arribar a fer, entre tots, una gran Setmana Santa
Artanenca.

—¿Modificacions que considerau convenientes?

—Enguany a la processó del Sant Enterro hi haurà una modi-
ficació que hem considerat convenient per tal de donar més vis-
tositat a dita processó i que consisteix en el canvi del seu itinerari:
en lloc de baixar per l'escalonada, i dirigir-se a la parròquia, davi-
llarà per Sa Costa i seguirà pel carrer de Ses Figueretes, Pou Nou,
Sancho de la Jordana i Costa d'en Torreta per acabar, com sempre,
a la parròquia. Enguany esperam també que, a les processons, hi
hagi més carapunats i més imatges que de costum.

—¿Es potenciarà la part que es representa al convent o a al-
tres llocs?

—En aquest aspecte hem donat una gran passa ja que enguany
pensam tornar representar, a la placeta del Convent, l'Auto sacra-

mental que interrompèrem darrerament, molt a contra gust nostre.
He d'afegir, sobre aquest punt, que ha estat decisiva l'ajuda que
ens ha ofert el nostre Ajuntament d'arreglar unes deficiències
que teniem en les instal·lacions elèctriques.

—¿Noms dels nous nomenats de la junta?

—Dia 14 de setembre de l'any passat tinguèrem eleccions per
tal de nomenar una nova Junta Directiva i sortiren elegits: jo, com
a President; Antoni Pascual, Vice-president; Josep Mislata, Secre-
tari; Maria Juan, Vice-secretari; Miquel Fuster, Tresorer; i Maria
Antònia Riera, Josep Forteza, Bartomeu Esteva i Antoni Esteva,
com a Vocals.

—Respon la gent?

—Sí, per ara, no ens podem queixar.

—¿El marc és suficient, es poden aprofitar altres llocs per a
noves escenificacions?

—Tenim en estudi ampliar les escenificacions fins a fer-ne una
d'important a Na Batlessa; però, repetesc, això, ara com ara, és
un projecte que estam estudiant i que, si pot ser, no l'arraconarem.

—¿Convendria convertir els actuals programes en llibrets més
extensos?

—No abandonam la idea que en uns pròxims anys es facin
uns llibrets més extensos que els actuals Programes de Setmana San-
ta; però això també és un de tants altres projectes que, si Déu ho
vol, anirem fent a mida de les nostres possibilitats.

—Comparació amb les representacions d'Olesa i Esparraguera.

—No hi ha dubte que ens agradaria poder arribar a l'altura
d'aquestes importantíssimes representacions de Setmana Santa; però
no hi ha enveja.

—¿Convendria hi participàs més el poble com a actuant?

—Crec que sí, crec que convendria que el poble participàs més
en tots els actes de Setmana Santa, i amb aquest fi, cada any, en
el Pòrtic del Programa, el President de la Confraria —jo també
enguany ho faç— procuram convidar tothom, especialment als oficis
i a les processons.

—¿Se faran servir noves tècniques, nous elements, més
persones?

—Pel que fa referència a noves tècniques i nous elements, he
de dirte que ho estam pensant ben seriosament; quant a més per-
sones, en farem servir sempre que trobem la deguda col·laboració
que esperam que no falti ja que mai no ens ha faltat quan l'hem
sol·licitada.

—Teniu contactes amb altres confraries?

—Sí, ara solem tenir, cada any, una Trobada de Confraries
de Setmana Santa que resulta esser molt útil perquè sempre és bo
canviar impressions amb totes aquelles persones que tenen uns ma-
teixos afans i els mou una mateixa curolla. Enguany la Trobada
ha estat a Sa Pobla (d'Artà, hi acudírem 7 confreres); l'any passat
tingué lloc a Sineu, i l'any que ve, si Déu ho vol, tindrà lloc a
Campos.

—¿Us serveix el que fan a altres pobles?

—La veritat és que, fins ara, hem procurat no copiar.

—¿Es pensa potenciar a través de la premsa?

—La premsa sempre ha estat un bon medi per tal de poten-
ciar els actes públics. Per tant, nosaltres pensam fer ús de la premsa,
a fi de donar força a la nostra benllobada Setmana Santa.

El temps i l'espai que disposam no donen per més. Uns quans
membres de la Confraria el requereixen per consultar-li algunes ques-
tions referides als actes a celebrar, els deixam el camí lliure i nosaltres
seguim el nostre, tot considerant i apreciant l'esforç d'aquest
grupet de bons artanencs que de bondeveres fan poble. Mai no els
ho agraiem abastament.

**SETMANA SANTA
ARTÀ 88**

Sa Colònia de Sant Pere

En el anterior número de esta revista, decíamos que el invierno era blando este año, y que en la Colonia se notaban poco sus efectos. Ahora tenemos que rectificar completamente, pues nos ha hecho la última semana de febrero y primera de marzo frías y borrascosas de verdad. Tanto es así, que hasta los peces han acusado los efectos de la embravecida mar, y uno de ellos, de unos cuatro metros de longitud, y alrededor de la tonelada de peso, fue sacado por la olas junto a la desembocadura del «Torrente de Son Violí». Parece ser que se trataba de una *orca*, especie de tiburón muy agresivo que hasta ataca y mata a las ballenas, a pesar de su diferencia de tamaño, si bien los machos adultos alcanzan a veces hasta los diez metros, quedando las hembras mucho más pequeñas, no sobrepasando los cinco. Suelen ir en grupo y atacan a los grandes cetáceos mordiendoles uno la lengua mientras otros les sujetan por los alerones. Si la ballena no puede escapar con sus terribles coletazos y velocidad es devorada por las orcas.

Me he extendido un poco para comentar que también en nuestras aguas tenemos fieras marinas. Esta tenía una herida en su tercio posterior y un trozo de cuerda arrollada en la cola. ¿Podría haber sido herida por la hélice de una embarcación después de engancharse en una red, que consiguió romper, pero no sobrevivir? Se hicieron muchas conjeturas entre los numerosos curiosos que desafiaron el frío para ver a la bestia.

Club Náutico.—El pasado sábado, día 5 del corriente, el Club Náutico celebró Asamblea General de Socios, en cuya reunión se dió cuenta de que en el pasado ejercicio se había efectuado una inversión superior al millón de pesetas, pero que quedaba un superavit de 650.000, y que se tramitaba sin pausas la documentación para conseguir la correspondiente autorización para ampliar el refugio-fondeadero para los 200 puestos de amarre.

Espuma junto al faro del Club Náutico.

BAR - RESTAURANT CA'N LLORENÇ

ESPECIALITATS:
PARRILLADAS - CUINA MALLORQUINA

C/. Sant Pau - COLONIA SANT PERE

Orca sacada por el temporal.

La actual Junta Directiva trabaja intensamente en el proyecto, qué ya está aprobado por la mayoría de Estamentos que intervienen en el asunto. Enhorabuena, y que la moral y voluntad no decaigan.

Tercera Edad.—A pesar de que el tiempo a veces amenazaba dar al traste con las salidas, con anterioridad proyectadas, el 14 de febrero y 6 de marzo, la Asociación de la Colonia, unida a la de Artá, se desplazó a Costitx en la primera fecha, en donde se efectuó la correspondiente visita al Museo Natural, comiendo luego en el restaurante contiguo. Después de la comida hubo una sesión de baile por la Agrupación de Costitx, que terminó con el de los excursionistas que se atrevieron a salir al ruedo. Resultó todo muy interesante y animado.

En la del día 6 se efectuó el recorrido por la costa sur de la isla, parando en el Mercado de Felanitx y tomando la comida en la Pedrera Galdent de Llucmajor.

La jornada fue muy completa, con una día apacible y soleado, tanto más apreciado por haberse temido lo contrario antes de la salida.

Desaparición.—Al súbdito suizo Dieter Victor Krusi, de 28 años de edad, y residente circunstancialmente en Belén, el día 14 de febrero, a las 18 horas, se le echó de menos en el Paseo Dragónera donde vivía. Solía tomar sus baños en solitario, por lo que la búsqueda empezó enseguida por la orilla del mar, en donde se encontraron sus prendas de vestir sobre unas rocas, pero él no apareció, a pesar de haber sido rastreados unos cuantos kilómetros de costa por la Cruz Roja del Mar, y reconocido el fondo por el Grupo Especial de Actividades Subacuáticas de la Guardia Civil durante varios días. No se sabe si la corriente pudo arrastrarlo hacia alta mar o quedó incrustado en alguna cueva submarina.

De muerte natural también desapareció de entre los vivos de la Colonia Francisca Payeras Planisi, de 93 años de edad; pero como nació una robusta niña del matrimonio Benito Cursach y Margarita Genovart, el censo de habitantes del lugar no se altera.

JOSE CANTO PLANISI

Carnisseria Ca'n Rafel

ESPECIALITAT
LLANGONISSA I BOTIFARRONS
ESTIL PAGÈS

Carrer Santa Catalina, 20
Telèfon 56 22 36
ARTÀ (Mallorca)

CASOS Y COSAS DEL COMISARIO CASTELL

por ARPO

—¿Qué haces tan entusiasmado Boira?

—Estoy escribiendo una novela para presentarla al «Premio Planeta».

—¡Joder, Boira!... Esto son cosas mayores.

—Si quiere le leo el principio a ver si le gusta, particularmente creo que será un «best-seller» como dicen los americanos.

—Lee, lee... Estoy intrigadísimo con tu faceta escondida de escritor.

—Pues allá va...

«En un lugar de Artà, de cuyo nombre no quiero acordarme, no há mucho tiempo vivía un hidalgo de los de lan...»

—Para el carro Boira, para, —interrumpió el comisario Castell—¿quieres que te dé mi sincera opinión y sin ánimo de ofender?

—¡Claro!, faltaría más.

—Pues... Que te vayas a cagar.

REVOLTILLO

CONCERT AL CLUB DE LA TERCERA EDAT

Gran acceptació el Concert de la Coral nou formada.

Maria Genovard la dirigeix i en formen part 17 persones. Les interpretacions de les cançons d'abans de la Guerra Civil foren molt emotives per a tothom.

Francisca Ginard (Butlera) va divertir la concurrència amb el seu aplec d'acudits.

Molt bé la interpretació de tangos de M. Genovard. Demà dia 26 donaran un Recital a la Residència a les cinc i mitja del capvespre.

CAMPIONAT DE TRUC EN EL BAR ALMUDAINA

Va constituir un gran èxit aquest campionat per la gran participació, així com el sopar d'entrega de trofeus.

No faltaren ses conyetes peculiars del joc tan mallorquí. No obstant, pareix esser que es jugava sense arriscar massa. La classificació va quedar així.

1r. G. Danús - M. Sureda

2n. A. Amorós - M. Llaneras

3r. J. Cantó - J. Cursach

4t. J. Coll - R. Ginard

Sa nostra felicitació a la parella guanyadora, i a tots els altres una enhorabona per al seva participació.

CONSERVEM SES PAÏSSES

Parlen de conservar Sa Canova i sols no saben conservar es Talaïot de Ses Païsses. Mirau com està sa portalada. I no són nins. Es necessiten «gamberros» de més força per moure i enderrocar les pedres mil·lenàries.

A qui correspongui demanam:
Arreglau aquesta endemesa.

És massa benvolgut es Talaïot de Ses Païsses per tenir-lo d'aquesta manera.

Vaja un mirall per mirar-nos!

I vaja una opinió que deuen tenir de la cultura artanenca els visitants!

Portalada de «Ses Païsses». Qui es l'encarragat de conservar-ho. Perque no feim pràctiques en vers de donarles-nos d'ecologistes i conservadors. Què es el que conservam?

Sa cadira pot ser.

Foto: Joan Sarasate.

Confección Caballero y Cadete - Decoración - Tejidos
Géneros para el Hogar - Suministros Textiles Hostelería

COTEX

LUIS FERRER SUREDA

C/. Clutat, 39 - Tel. 56 22 37 - ARTA (MALLORCA)

ACUICULTURA EN ARTÀ

II

P.— Tenemos entendido que las Carpas se lo comen todo y que limpian los estanques.

R.— Efectivamente así es, al introducir jaramugos de Carpa (de unos 5 a 10 cms.) en proporción adecuada a cada estanque y a sus condiciones específicas, lo que ocurre es que las carpitas comienzan a alimentarse de la biomasa que allí se desarrolla, por su carácter omnívoro, esto es: algas filamentosas (el conocido «llim», «verdet»), larvas de insectos, renacuajos... al eliminar todo ese conjunto, evita los molestos y enredosos trabajos de desembozar aspersores, filtros, goteos, bombas, etc... Del beneficio que las Carpas reportan, son los propios payeses nuestros mejores testimonios. Sin gasto alguno, se mantienen los «safareigs» en buenas condiciones, a la par de obtener proteínas de pescado de primera calidad.

Interior del laboratorio de «CARPEIX POLLENÇA». Jaume Alorda, izquierda y Josep Cerdà, derecha.

P.— ¿Cuántos «safareigs» disponen de Carpas en la actualidad en Mallorca?

R.— Con exactitud es difícil, pero según nuestros datos unos 343, contabilizando unas 6.883 Carpas, aparte de las introducidas en las lagunas de determinados Campos de Golf.

P.— ¿Viven muchos años, pueden llegar a reproducirse en los «safareigs»?

R.— Se disponen de informaciones realmente sorprendentes de la longevidad de las Carpas. Están constatadas edades de 50 años como media, pero de incluso 100 años excepcionalmente, al igual que los considerables pesos y tallas: de 20 y de hasta 60 Kg. se han pescado en embalses. En nuestros «safareigs» en poco tiempo logran el quilo, y en cuanto a la posibilidad de reproducción, no sólo es factible sino que ya la hemos comprobado en varios de los primeros en que se introdujeron; pero ello va en función de una serie de factores condicionantes como la calidad química de las aguas, volumen, presencia de vegetación submergida, temperaturas... dinámica de riegos, alimentación, cada estanque es un micromundo.

P.— ¿Cuáles son las cualidades gastronómicas de la Carpa Royal?

R.— La Carpa Royal presenta un índice de forma excelente, pues es un pez ancho, potente, con más carne fina y delicada como pescado blanco que es. Tiene una gran cocina como lo demuestran las diversas recetas de platos internacionales, desde los alemanes, suizos, polacos, los países balcánicos hasta los is-

raelitas, chinos y asiáticos en general. Conviene saber que se conoce su cría desde hace más de 3000 años!, siendo la especie piscícola cuya crianza controlada produce mayor tonelaje en el mundo, superior al de la trucha y por supuesto a una diferencia abismal con la insignificante producción de especies piscícolas marinas. Todo ello corrobora su fama y calidad, si bien en nuestro país no existe por el momento un mercado afianzado. Nosotros hemos elaborado una serie de recetas al gusto de nuestras latitudes, como pueden ser la exquisita Carpa a la sal, la gustosísima Carpa a la espalda, la Carpa a la mallorquina, a la parrilla, de gran aceptación.

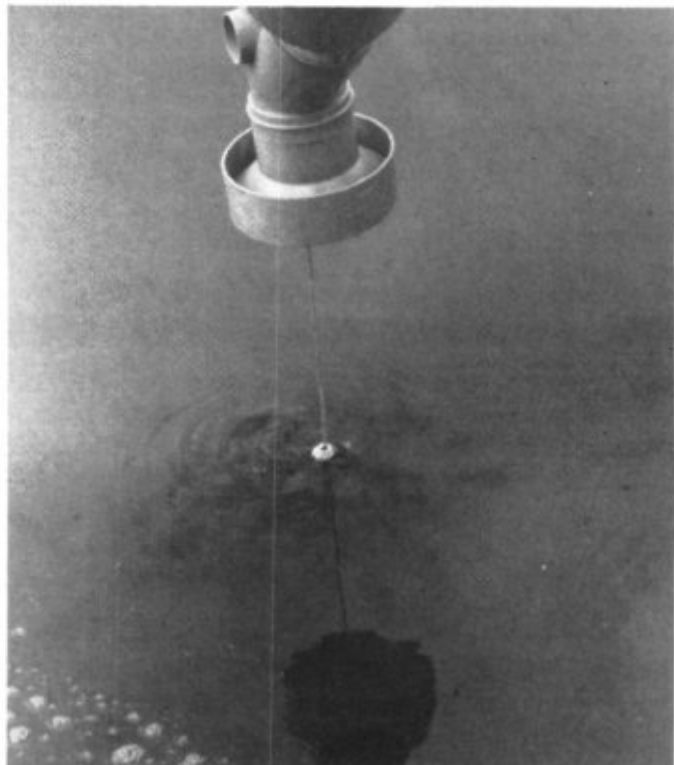
P.— La colaboración con las instituciones autonómicas, ¿cómo ha discurrido?

R.— Muy bien. Presentamos al CGI en 1981, un proyecto inicial de experimentación doble: por un lado comprobar la tesis que en unas condiciones rentables de tiempo, espacio, caudal de agua, índice de transformación del pienso, etc... la Carpa Royal respondía positivamente; y por otro, comprobar la aceptación en el mercado de este pescado desconocido en el consumo balear, pero muy apreciado en el sector turístico. Con resultados satisfactorios. Posteriormente, con el CIM nos beneficiamos de una ayuda para la construcción del Laboratorio, como contraprestación, ofertamos jaramugos de Carpa Royal a todos aquellos que lo solicitasen oficialmente durante tres años, configurando así un programa de mejor aprovechamiento de los estanques de riego agrícola, cuyo seguimiento lo ha llevado a efecto el departamento de Zoología de la Universitat Balear. Asimismo hemos recibido financiación también de la Conselleria d'Agricultura de la CAIB para la construcción de las nuevas instalaciones de nuestro Centro, diseñadas para fines de cría en intensivo.

P.— ¿Cómo son esas instalaciones?

R.— Nuestro Centro de Acueicultura, es en verdad único, en el sentido que no existe ningún otro, no sólo en Baleares, sino incluso en el área mediterránea, salvo tal vez Israel, que esté enfocado a la crianza en intensivo de Carpa Royal. El contexto que rige nuestra filosofía zootécnica es el de disponer de un Centro de ciclo completo y autónomo, es decir, disponer de ejemplares reproductores selectos que nos provean de alevines, por ello realizamos las técnicas de reproducción natural controlada en frezeras y la de fecundación artificial en el Laboratorio; estanques para la producción de zooplancton (rotíferos, dafnias...) que sirvan de base alimentaria en las primeras fases, estanque de reproductores, de maduración, 8 tanques de primeras fases, 4 para cuarentenas, ventas... 3 frezeras, 8 estanques de engorde etc... El agua de suministro procede de un pozo, y el sobrante, previa sedimentación de restos orgánicos (que constituyen un excelente abono) se utiliza para riego del resto de la finca; y en fin si alguien desea visitarnos pueden hacerlo, de hecho son varios los Colegios, Institutos y otras asociaciones que han pasado por aquí.

Comedero de autodemanda. Las propias carpas se racionan su alimento.

AUTOVENTA MANACOR

COCHES DE OCASION

Servicio

FIAT

Avda. Junípero Serra, 50

Teléfono 55 01 61

07500 MANACOR (Mallorca)

PLOMES DE FAISÀ

Singladura

Del Port de Pollença a Porto-Cristo, de Manacor. Embarcació: un balandro «Super-Mistral», de 35 pams i nom llatí «Audax». Ja sabeu «Audaces fortuna iuvat», havia començat Virgili = «als arriscats la fortuna els ajuda», I s'hi afegeix en llatí macarrònic: «Timidós que joróbat», que vol dir: «i als tímids els fot». Veurem si hi ha audàcia o timidesa davant la mar llatina.

Faralló d'Aubarca.

Tot faralló és atracció com diu l'autor d'aquesta singladura.

L'Audax és propietat del meu cosí Toni, que feia alhora de patró i amfitrió. Els altres nautes érem un servidor i el meu nebodet Xavier, d'onze anys. En Toni és «homo previngut»: vull dir que, entre les previsions i provisions de l'Audax, porta dos instruments imprescindibles: unes «Cartes Nàutiques» i un «Rumb» o derroter. El Rumb és el de l'Institut Hidrogràfic de la Marina. Les cartes són les franceses de «Blondel La Rougery», tècnicament perfectes, però amb inevitables transcripcions toponímiques com «Punte del Vey Mari», «Tour Moreya», «Sas Fites», «Cala Agula», «El Farayó»... i a mils. Vos esbutzàrieu de riure.

Badies de Pollença i d'Alcúdia: us hem creuat de memòria. Cartes i Rumb els obrim davant Cap Ferrutx, amn la Talaia Moreia i les antenes de la radio-telefonía. Segueix la costa deserta: no tan deserta, Terme d'Artà, sinó plena del riquíssim vocabulari i imatgeria poètica d'aquell qui et petjava amb tant d'amor artanenc, el Pare Ginard, que et deixà els «Croquis Artanencs». «Croquis» lírics, «Cartes» nàutiques i «Rumb» mariner: si ens perdem, Audax, no tenim perdó de Déu.

Costa i garriga. S'Arenalet d'es Verger. Després ve l'atractiu de la Torre i Faralló d'Aubarca (tot faralló és atracció), i les petites alegries de les minúscules Cales Matsoc, Mitjana i Torta, fins arribar a Cala Mesquida, poblada ja d'hotels, arredossada baix l'ample front del Puig de Son Jaumell, que davalla a rompre els seus blocs a la Punta del Freu, el punt mallorquí més pròxim a la veïna Menorca. Viratge. Cala Agulla: l'aigua més transparent, l'arena més ben denejada, els pins més formentorers. Hotels moderns sobre la collada, bars farcits i formigueig de banyistes. Quina nedada i quina dinada férem! A bord mateix, estesa de companatge i raigs daurats de cervesa. «Si això és guerra, que no vengui la pau!».

Dúiem ja 6 hores de navegació, en mancaven 4. Hala idò! La mar és de setí, l'embarcació és temptador. Hissam el floc, cap a Xaloc. Hissam també el record: aquesta seria la ruta de pujada i baixada de la pirateria mora..., de llunes de corsaris i creus de catius, cap a Àfrica. De Mallorca a Bugia bastaria una «empopada» cam la nostra. Les nombroses talaies, tan dretes i successives, que anam repassant, bé testimonien la lluita i defensa contra l'antic terrorisme, fill del mar.

Cap i far de Cap-de-Pera. «Floc» a una banda i «major» a l'altra: velam a «orelles d'ase». Cala Ratjada, amb son palau i caseriu. I allà dalt, la Vila i Castell de Cap-de-Pera, que guaitarà per distints portells. La vela és la gran navegació. La vela és «Le silence de la mer». El mar és silenci, dic jo, l'art de poder endoiar, afegeix En Toni, cosí i patró. Dins tal silenci i andanades... tot lo més, un selecte «cassette».

Vela i motor. Mos embalam. El Cap Vermell: entintat d'ocre i calent de sol-ponent, sembla una grosíssima buranya. Al voltant es bada la nafra: la boca de les Coves d'Artà. Un pensament, i una carícia, per a «La deixa del geni grec»: allà la Nureduna (que podem considerar «Miss Prehistòria Balear») i el Melesigeni («Mister Poesia Clàssica»), festejant als fons del poema excels de Costa i Llobera. La boca anticlinal de les Coves d'Artà, ¿fins a on ens espiarà, com l'ull de Déu dins el triangle trinitari? Passam, acaronom els xalets de Canyamel i Costa dels Pins, i em sorprenç de les promocionadíssimes Cala Bona i Cala Millor. Allò és Son Servera! Al colombrar un indici de la Vila i sos molins al peu del Puig de la font, dedic una memòria al meu oncle prevere, D. Miquel Cifre, que fou Ecònom de Son Servera prop de 30 anys. El tio Miquel que em corregia les redaccions...

La Punta de N'Amer: costa baixa amb la llengua per terra, com un ca humiliat. S'Illot i Cala Morlanda. Ja s'ovira el terme del nostre viatge: a l'enfront, a contrallum, el far de la bocana de Porto-Cristo per mar. Els que som tramuntanencs —escotats entre cingleres— ignoram lo que és una «ria», aquest passatge tan «humà», que reula i es retorç ben endins de la ribera... perfecta excavació de torrent dins el mur de la desembocadura. ¿Es així? Porto-Cristo era un pastís tret de la fornada de l'horabaixa, una ban-

Paisatge de Capdepera on hi estan Ses Coves d'Artà.

yera de gent, un betlem, un niu, uns prestatges de roques i verds, un canal venecià, un caramull de població... mentres les aigües s'espesseixen de verdet cap als fons de la ria.

Atracam. Amarram el bo i sufrim Audax. «Audax ómnia pérpeti», treuríem de l'Horaci, «audaç per a sofrir-ho tot». I et deixam, balandret, las de tanta galtada d'ones, cuit de 10 hores de singladura.

BERNAT CIFRE
«Geografia Lírica I»

NUEVO
MODELO
A - X

TALLERES MIGUEL MOREY

AVDA. FERROCARRIL, 5 - TELF. 56 21 20 - ARTÀ
NUEVO SERVICIO OFICIAL CITROËN

Ahora financie su nuevo vehículo o furgoneta CITROËN al 5%
VENGA A VERNOS Y SOLICITE INFORMACIÓN

ES PORQUERET

d'En PERE PUJOL

Es porqueret està ufanós. Ets ulls li brillen com quan una truja li ha fet una bona ventrada de porcellins.

—Porqueret... i què cosa?

—Foi! Ha vingut l'amo a veure'm.

—L'amo En Pere Pujol?

—Es mateix.

—I què t'ha dit?

—«Bon dia, Toniet. Com tens sa guarda»?

—Ben atapeïda d'agllans. Quatre truges plenes,... lo que em va pitjor és es verro.

—Ja ho val!

—Quan me trob tot sol amb ell, me fan por aquests claus. I, per donar-li garrot, me fa llàstima. Per paga avui en donen tant de garrot!

—«No me'n parlis! A mi si que men donen de garrot. Però, gens de por tenc. Sé bé a on acudir. Tu ja saps que jo tenc bo amb sa nostra Llum Primera».

—Mirau que donar-vos garrot a vós que estímau tant es poble i feis tantes coses per ell.

—«Sí! I lo que faç està abandonat. Mira't es monument al Pare Ginard. Sense llum, sense cavar ni cuidar ses plantes».

—Ai! Ai!

—«Adéu, Toniet. I tens en compte una cosa. Que jo a sa barba no la'm deixarè mai».

—Això te va dir En Pere?

—Putes sagrades! Lo de sa barba supòs que ho deia perquè no vol amagar-s'hi a darrere.

—És que n'hi ha que han fet colló!

—No me'n parlis. Escoltant certes declaracions a sa televisió m'he empegeït per altri. Quina manera d'enganyar es poble. Era tan bo de fer. Si no volien reduir s'urbanització de Sa Canova, no ho haguessin posat damunt es seu programa electoral. Però ja que ho feren, callau almanco.

—I allò de dir que lo de Sa Canova era il·legal?

—Mal llamp!, i m'han dit que a s'arxiu municipal

hi ha tretze carpetes i dues actes: una d'es plenari de desembre de 1972, i un altra d'es febrer de 1973 que canten clar.

—Bé, no en parlem pus. I Es Polígon?

—M'han dit que el volen fer per Sa Vinya d'Es Morers.

—Vatua el món! I venga ecologia. Sa Vinya d'Es Morers! Ell volen fotre lo únic bo de terra que hi ha en tot es terme. Què putes saben de conreu es qui comanden?

—Creus que en saben poc?

—Tret d'alçurar s'al·lotea quan han de cercar vots, manipular «Es Mosqueteros», es profesorel·los, es pintacuques-molles, constructors de magatzems, fer creure que amb quatre al·lots sembrant pins faran una repoblació forestal; en una paraula, manejar «es cotarro», fent magarrufes. Res de res saben!

—I s'oposició?

—S'oposició? I a on es s'oposició. Si hi és, dorm. I qualcun se deixa «querer». Tantes me'n donis, just que no em feris!

—Ja ho val!

—Sí, fiet. Som un poble desgraciat!

—De sempre!

—Amén Gran pausa).....

—Porqueret, no te veig an Es Collet!

—Però pentura hi posaran «En Gustí lladre», que ara l'amo el fa.

—En Gustí lladre?

—Saps poc de rondalles, annerot!

—És que posar En Gustí lladre enmig d'una plaça amb so temps que correm...!

—Sí. T'entenc. No fos cosa que qualcú se pensàs que el posam damunt sa peanya com a homenatge an es robatoris i atracaments. Però tu no coneixes sa rondalla d'en Jordi d'es Racó. A mi la me contaren de petit. Putes sagrades, quines facècies per devers Sa Devesa!

—Sa veu que ja ve d'antic fer putades per Sa Devesa...

—I s'Endavallament?

—M'han dit que va en rauja. Aquí pareix que s'Ajuntament s'hi ha abocat.

—Tanta sort!

—Qualcuna n'han de fer de dreta, boiano. Ja t'agradaria que s'Ajuntament no fés costat a s'endavallament, per poder-los criticar!

—Vas errat!

—No hi vaig, no! Ets un torra-d'allons.

—Te veig sa tela, compare.

—Mira, mos discriminin amb ses subvencions a sa premsa i encara no hem dit res.

—Però... diràs. Te conec, herbeta. Jo sé què diràs.

I de lo de s'Imprenta *La Actividad* que diràs. Tot ho encomanen a s'altra.

—Ja en parlarem.

—Sí, dins s'abril. Com que a tu te falta s'aigua d'es Bril, els amollaràs es carro. Te dic que te conec.

I es Porqueret ha alçat es gaiato i se n'ha anat darrera sa guarda, talment un guia turístic que pastura sa camionada.

Creu de Terme, per on caplleu un porqueret que no volen p'Es Collet.

REPORTATGE

ANTONIO BERNAT CARRIO

Industrial de la madera

De casta le viene al galgo.

Sus antepasados hacían carbón en los cuatro puntos cardinales que rodean Artà.

Su padre lo hizo en Sos Sanxos.

Recordais aquel pino tan enorme que para ser rodeado necesitaba que seis hombres extendieran los brazos a su alrededor. Un día fue abatido por un fuerte vendaval. Su padre fue quien lo trajo a Artà.

A sus trece años también a él le tocó hacer carbón aunque ya en una carbonera moderna instalada en la Calle Amadeo, bajo tierra y con una chimenea que le daba el aspecto de una fábrica.

Trabajaba con su tío Bartolomé que continuó en el negocio de la leña a su regreso de América.

Fue aprendiendo el oficio y hoy es el único industrial de la madera en Artà.

Si no hubiera incendios, los pinos no se terminarían nunca, cortándolos en su momento natural. Al hacer las talas permite a los demás desarrollarse mejor. Si los bosques no se talan se vuelven demasiado espesos y es peor para los pinos.

—¿Qué opinas de una repoblación sembrando pinos?

—Es perder el tiempo. De los pinos sembrados muere un porcentaje muy alto. Si no se les riega en verano mueren casi todos. Por otra parte a los pinos sembrados los roen los conejos y otros animales, lo que no sucede cuando el pino sale por su natural.

—¿Sería mejor sembrar piñones?

—Indudablemente. Después de un incendio, salen siempre de nuevo los pinos. Es la hora de limpiar la garriga. Si estuviera limpio bajo los pinos, jamás habría un incendio.

—Hay que limpiar los bosques.

—Y hacerlo a mano. Las máquinas no sirven. Arramblan

Un mul a vegades es millor que una màquina per a treure «metro» d'un bosc.

S'asserradora d'En Toni Pentali devora Sa Plaça del Progrès.

con todo. La azada corta cuanto no sirve y deja los pinos sanos y potentes. Cuanto trabajo se podría dar a los parados limpiando bosques.

—¿Tú crees?

—Y siempre sería mejor que los bomberos y los aviones que en el bosque no apagan nada.

—Por qué será que antes se controlaban mejor los incendios sin tantos adelantos técnicos.

—En el bosque la técnica no sirva para nada todo es debido al Reglamento del Icona. Este prohíbe pegar fuego. Y sin hacer un contrafuego en el momento oportuno no se apaga un incendio en el bosque. En Artà lo hemos visto recientemente.

—Efectivamente. Los viejos artanenses hubieran defendido a Aubarca y Es Caló.

—Hay días que el fuego es incontrolable. Para los aviones lo es siempre. Ya te dijo un contrafuego.

—Y más. Tener limpia la garriga. Es la única solución. Prevenir el fuego.

—¿A qué dedicas tu serrería?

—Pino. Pino para muebles. Leña para chimeneas. El pino mallorquín con un buen tratamiento para la madera, es magnífico. Serrado verde y conservado para que no tome mal color. Todas las maderas tienen su tratamiento y de hecho los fabricantes de muebles así lo hacen.

—¿Tienes buen equipo en la aserradora?

—Inmejorable. Juan Bernat Riera, en Periret es de los de la saga. Serrador viejo, experimentado. Su hermano Jaime que por ahora prefiere trabajar en la montaña. Pedro Quetglas, hijo de Tòfol Municipal, buen elemento, y que te voy a decir de Toni Mayol, es Forestal que tu no sepas.

—Así es, y el mulo, un ejemplar somerí de gran valía.

Antonio es de la clase de hombres que con su trabajo y su dedicación crean riqueza.

El tiene su teoría de repoblación forestal y las tonterías a redoble del tambor de la propaganda no le gustan.

Los pinos salen siempre. Limpiad el bosque.

Todo lo demás ignorancia o lo que es peor mala fe.

BAR • CAFETERIA ALMUDAINA

CHOCOLATERIA — HELADERIA
ESPECIALIDAD EN MERIENDAS
TAPAS
PRECIOS ECONOMICOS

¡¡VISITENOS Y QUEDARA SATISFECHO!!

NUEVA DIRECCIÓN:
RAMON CAMARA

ARTAnencs fora d'ARTÀ

NCF

JOAN FERRAGUT GINART

De can Ferragut del carrer de Monserrat Blanes.

Edat: 76 anys.

Domicili: c/ Farina, 7. Palma de Mallorca.

Telèfon: 267373.

Jubilat, casat amb Francisca Bisbal, tenen un fill i una filla que els han donat 4 néts.

De jove treballava a ca l'amo en Colau Xina. Va anar a viure a Palma, amb el seu germà Miquel, que viu a Tarragona, per fer de majoral a can Espases Nou del Secar de la Real. Estueja a Sa Ràpita a ca el seu fill Tomeu, Oficial de la companyia Aviaco.

Acudeix al poble cada parell de mesos on hi té encara la seva cunyada.

Manté contactes amb en Joan Xuriguera, en Joan Rotxet i en Tòfol Manyà, que són de la seva edat.

MIQUEL SERRA ALZAMORA, de mal nom, Miquel Serra.

Nat el dia 11 de gener del 1923.

Domicili: c/Balmes n. 48-2^a. de Palma de Mallorca.

Telèfon: 254857.

Casat amb Isabel Gomila Llaneras.

Fills: una filla, na Catalina.

En Miquel, cansat de fer de pagès es va traslladar a viure a Palma ja fa un quants anys on es va dedicar al comerç, sobretot a les representacions de maquinària de fusteria. Va fundar la «Comercial Máquinas y Herramientas» ubicada al carrer Gabriel Lladrés.

Cada setmana passa pel poble camí de Son Serra on hi té un xalet la seva filla, casada amb el metge Torrens.

Era molt aficionat a la caça però ara sols es dedica a la pesca amb canya, pels voltants de la Colònia.

LA SETMANA SANTA

PARLAR BÉ
POC COSTA

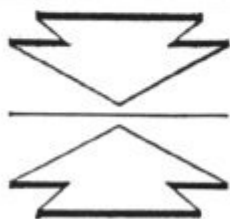
En una terra descoratjadora i avorrida, els desterrats fills d'Eva, com algú ens anomena, necessitem sovint de la celebració i de la festa, que sobreil·luminin amb el seu esclat característic una porció notable de temps i l'allunyin del tedi rutinari. Per això, la successió de dies i setmanes apareix sense la monotonia dels rellotges, al ritme dels nostres sentiments que no concorda mai amb la mesura física. Cada dia té el seu color, i cada festa, un motiu singular que la distingeix de les altres. Totes sublimen al cor de la gent algun batec irreplicable; però si alguna destaca per la seva riquesa commemorativa, històrica i cultural, és precisament la Setmana Santa, que arreplega tradicions innúmeres a l'entorn del misteri de Crist (no diguem «Cristo») i de la seva mort i passió. No és, doncs, estrany que se'n parli continuament, amb la terminologia que li escau, tret de la mescla inoportuna de vocables impropis que hauríem d'evitar de tot en tot.

La figura central dels *esdeveniments* (no «aconteixements»), la imatge de Crist enclavat, s'anomena pròpiament *santcrist* (no «sant-cristo»), la víctima propiciatòria que en reparació dels *greuges* o

ofenses (no «agris») de la humilitat pecadora, consentí de vessar (sense «derramar-ne») la seva sang preciosa. La nit anterior, Judas, un amic seu, l'havia *traït* (no «traïcionat») i entregat als *jueus* (no «judios»), que el dugueren en presència d'Anàs i de Caifàs, el sacerdot suprem o *summe* sacerdot (no val a dir «sumo»). Conveçuts l'un i l'altre que mereixia la mort, el dugueren d'Herodes a Pilat per obtenir-ne la sentència. Pilat, per salvar-li la vida, el fa assotar amb *fuets*, *llenderes* o *vergues de bou* (però no amb «làtigos») i el corona d'espines. Fet un *ecce homo*, tot *ensagnat* o *ensangonat* (però no «ensangrentat»), el presenta a la multitud per moure-la a compadir-se'n. Fracassada la darrera prova, hagué d'entregar-lo als *botxins* (no «verdugos»), que se l'enduen *als afores* de Jerusalem (no a «des» afores), en un lloc anomenat el Gòlgota, on el crucificaren enmig de dos lladres, un dels quals, *penedit* (no «arrepentit») dels seus pecats, en demanà perdó i en fou immediatament absolt. La mort de Crist, segons les escriptures (no «escritures»), va ser a mitjan capvespre, i l'*enterrament* (no es diu «enterro»), ho rabaixa de tot. Al tercer dia ressuscità i es va fer trabadís amb els deixebles. De l'*encontre* amb la Mare de Déu, l'evangeli no fa menció. Pel que fa a un possible «encuentro», sols no n'hauríem de parlar.

Els exemples que hem assenyalat demostren que la nostra llengua, per a expressar la situació qüesvulla, no ha de menester el castellà. Bastaria l'orella dreçada i la voluntat prompta. La resta és tan fàcil i plaent com menjar-se l'*panyell* en el dia de Pasqua (no el «cordero») o *xuciar* la delícia de *caramels* o *bales* de la confiteria nostra. Per «xupar caramel·los o peladilles» no importa ser s'aquí.

JOAN ESCANELLAS I LLINAS

CENTRE DE RECONeixEMENT
METGE - PSICOLOGIC
ARTÀ

**certificats metges per
permís de conduir i
llicència d'armes**

Avinguda Ferrocarril, 2, 1.er
(Damunt Bar Almudaina)
ARTÀ

OBERT
DILLUNS I DIMECRES
DE 17 A 21 H.

LA BANDERA D'ARTÀ

Fa una partida d'anys, que entre els artanencs sa vol afirmar una personalitat arrelada dins el tarannà de la nostra gent.

En Pere Ginard (Violí) i en Jaume Casellas (Garameu) saben de converses i d'encàrrecs per a cercar dins la fosca de la història aquells fets, aquelles coses que confirmassin el que molts pensàvem.

Costa i Llobera situa a Ses Païses aquell poblat de l'Alzina, casal nadiu de la verge Nuredduna, capaç d'enfrontar-se per a la defensa de les seves llibertats a l'exèrcit de Bokeu-Rau.

Els nostres sarraïns no foren vençuts fins al darrer dia de març de 1230.

La serra artana fou un bastió difícil de tombar per la host catalano-aragonesa.

Castella més tard mai no va sebre si existíem.

No és estrany, idò, que es vulgui fer realitat l'afirmació de la personalitat artanenca mitjançant una bandera que, si més no, unís tots els artanencs. Per això publicam avui la

Jaime I entrando en Palma, óleo de Juan Mestres.
Lienzo existente en el santuario de Sant Salvador de Artà.
Foto: Jerónimo Juan Tous.

Llegenda oral sobre la bandera d'Artà

En temps de quaresma d'un any tirurany, lo Rei en Jaume I, arribà de cames a lo Pla de Son Reial. Quan colombrà la Serralada nostra, a mostres del general Senyor Don Pere de la Maça, general d'orde major. Lo Rei digué a tota la tropa. —Cavallers, hem arribat a la Serra Artana. Per Déu i la Santa Creu, tinguem la força de la Fe que ens dóna la veritat del qui tot ho pot. Endavant mos feels. A onze hores de lent caminar, passaren vespres a un estanyol vora mar les quals aigües eren de bon beure. A sol naixent, tots tenien llestes les lligacames. A crit de Lo Rei, partiren vers la Serralada duent les de perdre. Lo Rei manà que el combat havia de tenir lloc per sobre els moratius. D'aquesta mena ho feren. Però, oh penyora pinyora, els barbariscs estaven forts dins una covassa tot i gairebé inespel·libles. Lo Rei, que era de gran saviesa, col·legigué que l'única forma d'expedir-los seria el foc. Així aferrià los seus portant feixos de llenyam encès i amb un obri-ulls, tengué la morasca vençuda i batuda. Lo Rei féu lo senyal de la Creu amb l'espasa la qual colgadura arribava a sos peus.

A torn de lo Sant Senyal sentigué uns gemecs prorinyaires i esgarriadors. Girant la mirada allà d'on venia la gemagadissa, vegé un Castelló tan agradós amb una torreta per final que comandava el primer aiguavés que tenia una porta de mig punt. Lo Rei entrà i a una raconada de dit Castelló, hi hagué un crestó qui n'era aliè a tota batalla succeïda. El crestó mortificava a una donzella de carn blanca qui havia sang per tot el cos. Els vasalls abraonaren dit crestó i Lo Rei preuà nom i senya a dita donzella. Aquesta li digué que era cristiana i que per tal sol motiu el crestó la martiritzava, perquè en Baba Yusifar volia que sigués la dama esclava i primatxera del serrall. També digué son nom. Albinella Riamara, cristiana per la fe de Déu el vertader. Lo Rei l'acolli a sos braços instant en que Albinella expirava, pel fort martiri rebut. Lo Rei que es disposava a posar-la sobre una taula, vegé unes estovalles que uns temps haurien estat blanques i que eren esdevingudes roges i tenyides pel polsim de les terres artanes, vermelles com galtes de jovenella. Lo Rei primfilà les dites estovalles ullant a la part dreta un pa de forment i a la part esquerrana un ramell de forment en lo estat natural. Però lo que cridà gran mirament va ésser lo mateix Castelló brodat just abaix del pa i del ramell de forment. Es tractava d'una semblança cabal del castelló que ell en persona havia vist des de defora. Lo Castelló d'una torretaera la morada d'en Baba Yusifar i son propi serrall.

Lo Rei es trencava el closcam. La mort d'Albinella lo tenia apenat. Tant, que amb lo dit index de son mà dreta, ungí la sang d'Albinella marcant tantes barres vermelles al Castelló, com qui resistigué l'enteresa. Sepuntaren Albinella i lo Rei exclamà. —On hi hagué guerra i combat, hagi la pau. Per lo que posà per sobre la torreta del Castelló, un drapet blanc símbol de pau i bonança.

Amic lector, perdona els paràgrafs reiteratius. Es tracta d'una recollida oral. Moltes gràcies.

VIDRIO ALUMINIO SANEAMIENTO
VIALSA

J. Bernad, J. Zafra y J. Genovard

Teléfono 56 26 35

Carretera Santa Margarita, 57

ARTÀ (Mallorca)

Municipaleries

PLENOS MUNICIPALES

Parece ser que las aguas se han calmado en el mar de la Plaza de España, ubicación de nuestro Ayuntamiento.

¡Por fin, ya todos tienen paga! a ver si ahora ya todos más contentos y con la mar en calma, el pueblo notará la mejoría con tanto proyecto nuevo.

La sesión del 23 de febrero pasado, fue intensa en cuanto a tratar según orden del día.

1.—Aprobación del acta anterior.

En este punto el portavoz de AP Sr. Sureda, hace notar a los reunidos, que en esta acta no aparece el concepto de «Dedicación Preferente» acordando por los reunidos incluir en dicha acta, el término de «Dedicación Preferente».

2.—Creación de una comisión informativa especial de seguimiento de la Depuradora.

Hemos de señalar, que va para nueve años el dichoso proyecto de la depuradora y aprovechamiento de sus aguas para regadíos.

3.—Retribuciones del Alcalde y Concejales.

Por el Sr. Alcalde, es leída la propuesta presentada por la alcaldía y queda como sigue:

Concejales: 3000 ptas. por asistencia efectiva que le corresponda.

Alcalde: 65.000 ptas. mensualidad fija más 3.000 ptas. como los concejales.

4.—Entre otras cosas, reparto de Comisiones y Delegaciones.

Son nombrados nuevos miembros de la Comisión de Gobierno los Concejales del PSOE, Rosa Mª Servera Garau y Antonio María Ginard, que por el mismo orden, son nombrados 3° y 4° tenientes de alcalde.

El reparto de Comisiones queda de la siguiente manera:

Urbanismo: Antonio María Ginard.

Interior: Bartolomé Ginard Flaquer.

Sanidad: Francisca Piris Vives.

Reparto de Delegaciones:

Deportes: J. Miguel Hernández Sastre.

Fiestas: Rosa Mª Servera Garau.

Gestión, Dirección y Supervisión de las obras Municipales: Bartolomé Ginard Flaquer.

Alumbrado Público, recogida de basuras y patrimonio municipal: Guillermo Artigues Vives.

Mercado: Jaime Payeras Femenías.

Protección Civil: Pedro Garau Mestre.

Asuntos rurales, agua potable y cementerio: Pedro Gili Morey.

Matadero: Juan Sureda Vives.

Tránsito rodado y vigilancia del estado de la carreteras: Juan Obrador Servera.

Costas y puertos: Juan Amorós Negre.

Los reunidos se dan por enterados de dicho punto, aceptarán...

5.—Socilitar al Ministerio de Transportes, Turismo y Comunicaciones la concesión de una frecuencia para la emisora de radio municipal.

6.—Aprobación de las cuentas de tesorería del cuarto trimestre de 1987 y la de valores independientes y auxiliares del presupuesto.

7.—Apoyo a los ex-Alcaldes de Chile.

Por unanimidad, acuerdan adherirse a la Campaña de solidaridad con la «Comisión Nacional de Ex-Alcaldes y Regidores por Elecciones Libres en Chile» y apoyarla con la cantidad de 10.000 ptas. y remitir la certificación del presente acuerdo a la FEMP.

8.—Revisión de los sueldos del personal.

9.—Contratación de una nueva logopeda.

PEP MISLATA

GLOSES IL·LUSTRADES

Ha pasat es carnaval,
ja no porem donà broma.
Per això sa meva ploma
avui ja no escriu igual;
estam en temps quaresmal
amb un març ben fret que ploma.

Pareix que s'Ajuntament
ara ha trobat es seu caire;
se respira més bon aire
i tot se va component;
així serà diferent
i res no quedarà enlaire.

Fora més discussions;
ara ja ningú esqueina;
es regidors tenen feina;
es Batle, amb, il·lusions
ha dat ses comissions,
cadascú té sa seva eina.

Així tot canviarà
amb sa feina repartida,
i tota sa gent unida
es poble ho coneixerà;
tots volem es bé d'Artà
i ara ja hi ha sa partida.

S'unió dóna, sa força,
procurau anar units.
Ja basta de pegar crits;
heu estat tots mal de tòrcer
S'Ajuntament se reforça
congeniant es partits.

En es grup Independent
es GOB ha donat s'alzina;
a Unió Mallorquina
li donà es de ciment;
CDS igualment
ha rebuda tal propina.

D'EN TONI BUTLER

En canvi es de ciment
es cosa apreciada;
de mescla ben preparada
se'n fa un bon fonament.
Es GOB ho veu diferent:
l'atorga com a perxada.

Qui estima sa Natura,
la contempla i no la espenya,
i voltros heu donat senya
d'una mica de locura:
heu embrutat de pintura
en es Coll d'Artà una penya.

Ses gloses som acabadas
i ja res més per avui
si xerr molt, llavors m'embui,
val més parlar de panades,
grosses, plenes de taiades:
és així com jo les vui.

COEXA

EXCAVACIONES , PAVIMENTACIONES, DESMONTES, ETC.

Juan Sebastián Elcano, s/n. - Teléfono 56 48 29 - CALA RATJADA

En la sesión del 7 de Marzo del corriente mes, los puntos a debatir según orden del día, son los siguientes.

1.—Propuesta de acuerdo para sociliar a la Conselleria de Obras Públicas para que proceda al dragado de la Playa de la Colonia de San Pedro y la continuación del Paseo Marítimo.

Por unanimidad acordaron remitir la certificación del presente acuerdo a la Conselleria de Obras Públicas y Ordenación del territorio.

2.—Propuesta de Contratación de un vigilante de obras.

Por el portavoz del PSOE Antonio María Ginard, explica la propuesta presentada conjuntamente con el Grupo Independents, de contratar un vigilante de Obras dos días a la semana y jornada completa de ocho horas, la paga mensual será de 90.000 ptas. más seguridad social, y en principio se le contrataría por un período de 6 meses en plan experimental, aprobándolo los allí reunidos por unanimidad.

3.—Propuesta para dar el visto bueno a la firma de un convenio propuesto por la gestora del Polígono Industrial.

Acuerdan facultar al Sr. Alcalde, para que en nombre y representación del Ayuntamiento, firme el convenio propuesto por la gestora del Polígono Industrial.

4.—Propuesta para iniciar Expediente de derribo de unas obras ilegales sitas en zona verde.

Por el portavoz del PSOE Sr. María Ginard, se explica a los reunidos la construcción de unas obras en zona verde sita en C/. Jazmín, C/. Tulipán y C/. sin nombre perpendicular al mar en la Urbanización Montfarrutx (Colonia de San Pedro). La propuesta se aprueba por 8 votos a favor y tres abstenciones los de AP, éstos se abstienen alegando que no quiere decir esto que están a favor de lo ilegal, sino que las obras en cuestión se construyeron hace años.

5.—Información sobre acuerdos de cierta importancia adoptados, bien por la

Comisión de Gobierno o bien por Decreto de la Alcaldía.

6.—Información sobre las diferentes obras, servicios y actividades municipales.

El Concejal Bartolomé Ginard, explica las obras municipales que se están realizando en la actualidad, y son la prolongación de la Gran Vía y la Cruz Roja en la Colonia de San Pedro.

También la responsable de Sanidad, Francisca Piris, explica los servicios de la Asistenta Social y A.T.S. diciendo que la Asistenta Social, ha sido subvencionada por la Dirección Provincial de INEM, subvencionando el coste total del salario. En relación con el servicio de A.T.S., explica que el Ayuntamiento contrató una A.T.S. destinada al Centro Sanitario de Artà, durante el plazo de un año. Por unanimidad los allí reunidos acordaron darse por enterados.

PEP MISLATA

PROGRAMA DE SETMANA SANTA

Dia 17 de març - Diumenge del Ram

Convent	A les 10'30	Benedicció de Rams al Claustre del Convent. Processó i Missa.
Parròquia	A les 11'45	Benedicció de Rams a Sant Salvador. Processó i Missa a la Parròquia.
Sant Salvador	A les 18	Pregó de Setmana Santa, a càrrec de Catalina Serra Fito.
Colònia de St. Pere	A les 10	Actuació del cor Orfeó Artanenc. Benedicció de Rams a Ca Ses Monges. Processó i Missa a la Parròquia.

Dia 28 de març - Dilluns Sant

Colònia de St. Pere	A les 21	Celebració Comunitària de la Penitència.
---------------------	----------	--

Dia 29 de març - Dimarts Sant

Parròquia	A les 21	Celebració Comunitària de la Penitència.
-----------	----------	--

Dia 31 de març - Dijous Sant

Convent	A les 18	MISSA DEL SANT SOPAR DEL SENYOR.
Parròquia	A les 20	MISSA DEL SANT SOPAR DEL SENYOR.
Convent	A les 21'30	Auto Sacramental. Seguidament Processó amb el següent itinerari: Carrer Penya Roja, Carrer Major, Plaça d'es Marxando, Carrer Rafel Blanes, Plaça d'Espanya i Carrer de St. Salvador. Actuació del cor Orfeó Artanenc. Posteriorment, a la Parròquia, vetlla de pregària.

Colònia de St. Pere A les 20

MISSA DEL SANT SOPAR DEL SENYOR.
Processó.

Colònia de St. Pere A les 22

Dia 1 d'abril - Divendres Sant

Convent A les 15

Celebració litúrgica de la MORT DEL SENYOR.

Parròquia A les 19'30

Celebració litúrgica de la MORT DEL SENYOR.

Sant Salvador A les 22

ENDAVALLAMENT DE LA CREU I PROCESSÓ DEL SANTA ENTERRO, amb el següent itinerari: Costa de Sant Salvador, Figueretes, Pou Nou, Josep Sancho de la Jordana i carrer de Sant Salvador. Actuació del cor Orfeó Artanenc. Celebració litúrgica de la MORT DEL SENYOR.

Colònia de St. Pere A les 20

Dia 2 d'abril - Dissabte Sant

Convent A les 20'30

Celebració de LA VIGÍLIA DE PASQUA.

Parròquia A les 22

Celebració de LA VIGÍLIA DE PASQUA.

Colònia de St. Pere A les 20'30

Celebració de LA VIGÍLIA DE PASQUA.

Dia 3 d'abril - Diumenge de Pasqua

Parròquia A les 9

Processó de Crist Ressuscitat i Missa de Pasqua.

Convent A les 12

Missa.

Sant Salvador A les 18

Missa.

Convent A les 20'30

Missa.

Parròquia A les 21

Missa.

Colònia de St. Pere A les 10'30

Processó del Crist Ressuscitat i Missa de Pasqua.

Colònia de St. Pere A les 19

Missa.

Comercial ARTÀ

EN COMERCIAL ARTÀ ENCONTRARÀ LAS
TRES COSAS QUE USTED BUSCA:
SERVICIO, CALIDAD Y PRECIO

EXPOSICIÓ I VENDA:

Carrer de Ciutat, 46 - ARTÀ

Per més informació: Cridar al Tel. 56 21 48

MOTOCULTORES (CONDOR)

MOTOSIERRAS (MONDIAL Y OPEN)

SEGADORAS HIDRÁULICAS (ZAZURCA)

SEGADORAS ACONDICIONADORAS (ZAZURCA)

REMOLQUES ESPARCIDORES

REMOLQUES ENSILADORES

EMPACADORAS Y ROTOEMPACADORAS (BATLLE)

CUBAS DE VACÍO

BARRAS DE CORTE

BOMBAS PULVERIZADORAS

ROTOCULTIVADORES

Vint-i-cinc anys ja, com si fóra ahir, quan el batle D. Miquel Artigues, va declarar inaugurada la col·lectiva local d'arts plàstiques.

Un enfiloi d'artanencs han portat els seus treballs a la Sala de la Caixa. Cada any, coincidint amb la Setmana Santa i festes de Pasqua, es mostra ja com en el nostre poble, a més a més de la feina quotidiana per a viure, es tenen uns moments per a somiar i deixar plasmats els somnis.

Així no és casualitat que comptem amb homes i dones com Joan Mesquida, Miquel Forteza, Joan Amorós, Caterina Amorós, etc., etc., culminant amb Pere Pujol i Joan Sarasate coneguts a tot arreu.

PERE PUJOL ha esculpit un gegantí voltor com a símbol de la defensa de la natura. Naturalment els «defensors» li han fet poc cas i quasi ni se n'han adonat.

Ara en Pere Pujol ha emprès una altra feina ben digna que se prengui amb interès.

Està creant un personatge de rondalla, particularment conegut i apreciat dins Artà.

Es un regal que en Pere vol fer a tots els nins de Mallorca i especialment als nins d'Artà.

Creim que els administradors del nostre poble, haurien de posar esment a aquesta feina de Pere Pujol. Pensam que aquest personatge s'hauria de quedar al nostre poble, encara amb més motiu que Es Porqueret.

Es *En Gustí lladre* aquell bergant briuó que habitava per devers Sa Devesa, on hi ha la cova del seu nom.

Esperem que el sentit comú es deixi sentir dins La Sala i qualche regidor alci la seva veu per a fer justícia a l'escultor nos-

trat que sap posar a cada una de les seves creacions una miqueta de l'ànima d'Artà.

SALA D'EXPOSICIONS DE L'OBRA CULTURAL DE LA CAIXA DE PENSIONS

Artà

DEL 26 DE MARÇ AL 3 D'ABRIL DE 1988

Tindrà lloc la XXV Exposició Col·lectiva Local d'Arts Plàstiques

Un quart de segle d'exposicions

Inauguració:
dia 26 a les 20'45 hores

Hores de visita: Festius, de 11 a 1 i de 20 a 21'30

Dies feiners: de 20 a 21'30

NOTA: Hi poden participar tots els artanencs o residents.

Els interessats hauran de deixar les seves obres a la biblioteca de la Caixa de Pensions de les 18'30 a les 20 fins dia 23 de març.

Portal de la Parròquia per on entren les processons.

S'acosta Sa Setmana Santa. Pareix que la Confraria de S'Endavallament vol renovar una mica els actes per tal de donar-los més esplendor encara. Diven que el cor sols cantarà el dia del Ram en

el Pregó, i a l'arribada de les processons dins la Parròquia, des de dalt del Cor.

Esperam que a l'arribada de les processons es faci el silenci dins l'església.

Ho val la pena.

MATEO FERRER

Carpinteria Metálica y Cristalería

Taller: Carrer de Ciutat, 74
Particular: Na Caragol, 4
Tel. 56 24 82
ARTÀ (Mallorca)

**Ferretería
ascual**

Ferretería SAN LORENZO

Calle Cardenal Despuig, 12
Teléfono 56 23 92
ARTÀ - Mallorca

Calle Mosén Galmés, 37
Teléfono 56 96 50
SAN LORENZO - Mallorca

HERRAMIENTAS PARA LA CONSTRUCCIÓN
PINTURAS • BRICOLAGE
SERVICIO DE ALQUILER
HORMIGONERAS - COMPRESORES
GENERADORES - MONTACARGAS
M. DISCO - ETC.

HIPICA

Con asistencia de la práctica totalidad de socios, el Club Hípic d'Artà, celebró el pasado día 26 de febrero la Junta General Extraordinaria en el local de Na Batlesa, con el fin de dar cuenta de las actividades realizadas por el mismo, así como su situación económica y entre otras y como tema principal de elegir nuevo Presidente ya que se cumplía el tiempo reglamentario de su mandato según los estatutos.

Mediante votación y por mayoría fue reelegido Presidente D. Antonio Lliteras Ferragut, quién a continuación expuso sus proyectos.

Entre los cuales se encuentran las mejoras a realizar en el Hipódromo mediante ensanche de la pista con peraltas acen-

Hipódromo Son Catú.

tuadas en las curvas, remozar el bar, acondicionar una ducha para lavar los caballos después de la carrera y como último punto del orden del día se aprobaron las nuevas cuotas de socio, quedando fijadas a 2.000 pesetas, con el beneplácito de la mayoría de asistentes.

La actual Junta Directiva quedó constituida de la siguiente forma:

Presidente.— Antonio Lliteras Ferragut. Vicepresidente.— Cristóbal Ferrer Danús. Secretario.— Juan Amorós Bauzá. Tesorero.— Miguel Sard Suñer. Organización.— Damián Ginard Amorós. Conservación Pista.— Antonio Tous y Bartolomé Gili Carbonell. Vocales.— Sebastián Esteva Ferragut, Antonio Suñer Garau, Miguel Femenías Sard, Gabriel Pascual Carrió y Bartolomé Brunet Guerrero.

A destacar la buena voluntad por parte de los demás asociados al Club ya que todos se prestaron voluntarios para ayudar en todo lo posible a la actual directiva.

Menos caballos que en meses precedentes, de Artà han tomado parte en las carreras en el Hipódromo de Manacor, durante el corto mes de febrero, siendo los siguientes: Faquina, Harisol, Joli Granchamp, Junita, Higea, Jívaro, E. Marisol, Joiell y debut de la potranca Mel.

Poca suerte para la mayoría de los participantes ya que tan solo tres han logrado clasificarse entre los tres primeros puestos, siendo éstos:

Harisol.— 1 primero, 1 segundo y 1 tercero.

Jívaro.— 1 primero y 1 tercero.

Faquina.— 1 segundo.

TOMEU FEMENIAS SARD

SAUNA - PISCINA - TENIS - SOUVENIRS

Restaurants / Bar

Club Casa Naval

Bodas, Banquetes, Comida mallorquina

BETLEM

Colonia de San Pedro

ARTÀ, MALLORCA

Teléfono 58 90 12

JUNTA CORRESPONDIENTE AL QUINCE DE FEBRERO DE 1988

En el local Social a las veinte horas de la fecha antes indicada, estando presentes todos los componentes, menos el Voc. Juan Ferragut, habiendo excusado su falta.

Presidida por el Sr. Presidente, con la asistencia de nuestra asesora Srta. Coll, se dio comienzo al acto acordándose los siguientes Asuntos.

Se leyó el acta de la junta anterior por el Secretario al cual se le dio conformidad.

PRIMERO. SORPRESA el número de asociado que coincida con las tres últimas cifras del número premiado de la ONCE, se le entregará un sobre, con un vale que podrá ir a recoger unos regalos que se cargarán en las arcas de nuestro Club, el día será el 15 de cada mes, en caso de coincidir con un número que no esté en activo, se continuará el día siguiente mientras salga el agraciado.

SEGUNDO. JUNTA GENERAL ORDINARIA. Se señaló el próximo día 4 de marzo para celebrar la junta general ordinaria a las 20 horas en el salón de los P.P. Franciscanos que se presentaran a la asamblea el estado de cuentas en fecha 31-12-87 y la ratificación de los ESTATUTOS en sus artículos 6, 8, 10 y 18 por haber sido a la práctica algo polémicos. Se aprueban y continuaremos dándole su curso legal.

COMEDOR. Se dialogó sobre la organización de un comedor a ser posible subvencionado, una vez hechos los estudios necesarios pasaremos a su acuerdo y organización.

COMIDA DE COMPAÑERISMO. Por los comisionados nos dieron cuenta de la misma, se celebró en el celler «Can Faro» haciendo entrega de los trofeos ganados en la Sala de Billares, pertenecen a los premiados durante el año 1987 y febrero de 1988, hay un informe con un escrito aparte.

REGALO AGRADECIMIENTO a Dn. Jaime Vives Sureda socio n.º 413 por su ejemplar conducta se le regaló un precioso taco.

A D. Cristóbal Ferrer Pons como socio protector de nuestro Club y de muchas más obras sociales de nuestra villa se le entregó un precioso pergamino obra de nuestro paisano y catedrático D. Gabriel Esteva Ferragut, lo cual agradeció en unas breves palabras muy elocuentes. Dicho acto fue filmado en vídeo por el amigo Vocal D. Juan Ferragut y pasado la misma tarde por el vídeo de nuestros salones, acto emocionante y muy aplaudido por los asistentes.

SORPRESA FINAL de dicha junta por nuestro amigo Vicepresidente se nos fue leído un bonito verso dedicado a cada miembro de la gestora en la que con mucho acierto nos dice nuestras virtudes como también algunos de nuestros defectos que todos aprobamos con un diez muy grande al sorprendernos el nuevo POETA vocación ya tardía que no había demostrado aún, le invitamos para que en otras ocasiones repitiera tan acertado trabajo.

No habiendo más asuntos a tratar por el Sr. Presidente se dio por terminado el acto.

El Presidente

El Secretario,

Foto comentada

per S. G.

Farà set anys el pròxim vespre del Dijous Sant, que es van muntar unes escenes rememorant aquell Sopar on fou instituïda l'Eucaristia, i aquella Oració a l'Hort de Getsemaní on després de l'amargura i l'oració fou empresonat Crist.

Per tant, aquesta foto comentada no té l'antigor de tantes altres. Indubtablement, però, la pàtina del temps ha caigut damunt la fotografia, i molts dels qui hi figuren, són avui per altres bandes del món o han agafat altres camins que el de la representació d'un auto sacramental per divertir els seus coetanis.

Aprofitam, idó, l'avinentsa i són, d'esquerra a dreta aquells pioners del San Sopar del Dijous Sant, Sebastià Tous (Funtillo), que ara no s'acosta per la confraria, tai volta apressat per la seva feina política; Joan M. Rosselló de Cas Practicant, Antoni Esteve (Cinto), Joan Sureda (de S'Auma), en Xerafi Rosselló (de Son Morei), José Antonio Alonso (en Pep Català) que era Sant Joan i en Guillem Ganància amb actitud d'aixecar el pa, en el paper del Crist, mirant fixament en Tomeu Lliteres (Petaca) que feia un Sant Pere molt convincent; en Pedro Riera (Canet), molt atent; en Joanet Esteve (Cinto), en Biel Massanet (Maia) i en Tomeu Brunet (Rotlet).

Veureu un tibulet buit i és el que ocupava En Pere Pep Gil Fuster que interpretava rabiosament, com diu el personatge, el Judes Iscariot, que en aquells precisos moments estava traint el col·lectiu i se preparava per fer presoner Crist amb una besada fellona que l'havia d'assenyalar a la tropa mercenària.

Temps d'ahir i que ja pareixen molt antics.

NECROLÒGICA

Tenim el sentiment de participar la mort de Maria Bisbal Rosselló «Casina», als 84 anys, viuda de Joan Alzamora de Son Ramon i mare de Jaume Alzamora, Comandant d'Infanteria, a qui enviam el nostre condol. El cel sia.

AUTOS ESCANELLAS

Argentina, 31. Teléfono 56 21 15

ARTÀ

EXPOSICIÓN Y VENTA

¡VISÍTENOS!

SERVICIO OFICIAL

SUZUKI
SANTANA